

Predică la Duminica a VIII-a după Rusalii

*Înmulțirea pâinilor – prefigurare a Sfintei Euharistii
„Au mâncat toți și s-au săturat.”
(Matei 14, 20)*

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie a acestei duminici ne așază înaintea una dintre cele mai cunoscute și mai adânci minuni săvârșite de Mântuitorul Iisus Hristos: înmulțirea celor cinci pâini și a celor doi pești, prin care au fost hrăniți cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii.

La prima vedere, minunea pare să ne vorbească despre foamea trupească și despre grija lui Dumnezeu pentru nevoile oamenilor. Dar, dincolo de pâinea materială, Evanghelia ne descoperă taina hranei duhovnicești, prefigurând Sfânta Euharistie, prin care Hristos Se oferă pe Sine ca hrană pentru viața lumii.

Mulțimile Îl urmaseră pe Domnul într-un loc pustiu. Oamenii uitaseră de casele lor, de odihnă și de hrană, pentru că sufletele lor erau flămânde după cuvântul lui Dumnezeu. Mai întâi, Mântuitorul le-a hrănit sufletul: le-a vorbit, le-a vindecat bolnavii și le-a arătat iubirea Sa. Abia apoi S-a îngrijit și de hrana lor trupească.

Prin aceasta înțelegem că omul nu poate trăi numai cu pâinea cea materială. Avem nevoie de hrană pentru trup, dar avem nevoie și de hrană pentru suflet. Trupul se întărește prin pâinea cea de toate zilele, iar sufletul se întărește prin cuvântul lui Dumnezeu, prin rugăciune, prin harul Sfințelor Taine și, mai ales, prin împărțășirea cu Trupul și Sângele Domnului.

Noi cerem în rugăciunea „Tatăl nostru”: „Pâinea noastră **cea de toate zilele** dă-ne-o nouă astăzi”. Această pâine este, mai întâi, hrana necesară vieții trupești. Îi cerem lui Dumnezeu să binecuvânteze munca noastră, casa noastră și masa noastră. Dar Sfinții Părinți ne arată că „**pâinea cea spre ființă**” este și pâinea duhovnicească, pâinea vieții veșnice, adică Hristos Însuși, Care ni Se dăruiește în Sfânta Euharistie.

În pustiu, Mântuitorul a luat cele cinci pâini și cei doi pești, a privit spre cer, a binecuvântat, a frânt pâinile și le-a dat ucenicilor, iar ucenicii le-au împărțit mulțimilor. Aceste gesturi – luarea pâinii, binecuvântarea, frângerea și împărțirea – ne trimit cu gândul la Cina cea de Taină și la Sfânta Liturghie.

Minunea înmulțirii pâinilor este, așadar, o prefigurare a Sfintei Euharistii. În pustiu, Hristos a hrănit trupurile oamenilor cu pâine înmulțită în chip minunat. La Sfânta Liturghie, El hrănește sufletele credincioșilor cu Însuși Preacuratul Său Trup și cu Însuși Scumpul Său Sânge.

Pâinea din pustiu a potolit foamea pentru o vreme. Pâinea euharistică este arvuna vieții veșnice. Hrana trupească întreține viața pământească, însă Sfânta Împărțășanie ne unește cu Hristos, Izvorul vieții.

Domnul spune: „Eu sunt Pâinea vieții; cel ce vine la Mine nu va flămânzi și cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată”. Prin Sfânta Euharistie nu primim un simplu simbol, ci Îl primim pe Hristos Însuși. El intră în viața noastră, vindecă rănila sufletului, luminează mintea, întărește voința și aprinde în noi dorul după Împărăția lui Dumnezeu.

Evangelhia de astăzi ne vorbește și despre rolul apostolilor.

Când ucenicii au văzut mulțimea flămândă, I-au spus Domnului: „Dă drumul mulțimilor ca să se ducă prin sate să-și cumpere mâncare”. Ei vedeau lipsurile oamenilor, dar se simțeau neputincioși. Mântuitorul le răspunde însă printr-un cuvânt care trebuie să răsună în conștiința fiecărui slujitor al Bisericii: „Nu trebuie să se ducă; dați-le voi să mănânce!”

Apostolii nu aveau puterea de a înmulți pâinile. Ei aveau numai cinci pâini și doi pești. Dar Hristos nu le cere să facă minunea prin propriile lor puteri. Le cere să-I aducă puținul pe care îl au, iar El îl binecuvântează și îl înmulțește.

Aceasta este taina slujirii în Biserică. ***Apostolii, episcopii și preoții nu lucrează în nume propriu și nu împart oamenilor o hrană produsă de ei.*** Hristos este Cel care binecuvântează, sfințește și hrănește. Slujitorii Bisericii primesc darul de la Hristos și îl împart poporului.

Mântuitorul ar fi putut să așeze pâinea direct în mâinile fiecărui om. Totuși, El a ales să o dea apostolilor, iar apostolii să o împartă mulțimilor. Prin aceasta ne descoperă rânduiala Bisericii. Harul vine de la Hristos, dar este împărțit în comunitatea Bisericii prin slujirea apostolică.

De aceea, la fiecare Sfântă Liturghie, Hristos este Cel care Se aduce și Cel care Se împarte, iar preotul este slujitorul tainei. El nu este stăpânul darurilor dumnezeiești, ci iconomul lor. ***Nu cheamă oamenii la sine, ci îi adună în jurul lui Hristos.***

Apostolii au și ***rolul de a păstra unitatea mulțimii.*** Oamenii nu primesc fiecare o pâine separată, într-o izolare egoistă, ci toți primesc din pâinea binecuvântată de Hristos. Aceeași binecuvântare ajunge la toți. Același Hristos îi hrănește pe toți. Din această împărțire se naște unitatea.

Sfânta Euharistie este Taina unității Bisericii. Nu ne împărțim fiecare cu un Hristos diferit, ci toți primim același Trup și același Sânge al Domnului. Prin aceasta devenim nu doar oameni care se roagă în același loc, ci mădulare ale acelui Trup, Trupul tainic al lui Hristos.

Unitatea Bisericii nu este întemeiată doar pe simpatii omenești, pe prietenii, pe interese sau pe obiceiuri comune. Ea este întemeiată pe Hristos. Când ne îndepărtăm de Hristos, apar dezbinarea, mândria, invidia și lupta pentru întâietate. Când rămânem uniți cu El, învățăm să ne vedem unii pe alții ca frați și surori, ca oameni chemați la aceeași masă a Împărăției.

După ce mulțimile au mâncat și s-au săturat, apostolii au adunat rămășițele de firimituri și au umplut douăsprezece coșuri.

Nimic din ceea ce vine de la Dumnezeu nu trebuie risipit. Dar cele douăsprezece coșuri au și o semnificație duhovnicească profundă.

Numărul doisprezece ne amintește de cele douăsprezece seminții ale lui Israel și de cei doisprezece apostoli. El simbolizează plinătatea poporului lui Dumnezeu și întreaga Biserică.

Cele douăsprezece coșuri arată că darul lui Hristos este încredințat apostolilor pentru a fi păstrat și împărțit mai departe. După ce mulțimea a mâncat, apostolii nu au rămas cu mâinile goale. Fiecare a primit, în chip simbolic, câte un coș. Hrana binecuvântată de Hristos trebuia purtată în lume.

Apostolii aveau să plece la toate neamurile, ducând cuvântul Evangheliei și săvârșind frângerea pâinii. Prin ei, masa din pustiu avea să se prelungească în Sfânta Liturghie a Bisericii.

Cele douăsprezece coșuri mai arată că darurile lui Dumnezeu nu se împuținează atunci când sunt împărțite. La început erau doar cinci pâini și doi pești. La sfârșit, după ce mii de oameni au mâncat, au rămas douăsprezece coșuri pline.

Așa este *iubirea* lui Dumnezeu: *cu cât se dăruiește mai mult, cu atât se arată mai bogată*. Așa este și harul Sfintei Euharistii: milioane de credincioși s-au împărtășit de-a lungul veacurilor, dar Hristos nu S-a împuținat și nu S-a împărțit. Fiecare credincios Îl primește întreg pe Hristos.

Douăsprezece coșuri mai înseamnă și responsabilitate. Apostolii nu trebuie numai să împartă pâinea, ci și să păstreze cu grijă darul primit. Ei sunt chemați să păzească dreapta credință, unitatea Bisericii și adevărul Evangheliei.

Această responsabilitate a fost transmisă episcopilor și preoților, urmașii slujirii apostolice. Ei au datoria de a păstra nealterată învățătura lui Hristos și de a-i aduna pe credincioși în jurul Sfântului Altar.

Dar și fiecare dintre noi primește o responsabilitate. După ce am ascultat cuvântul lui Dumnezeu și după ce ne-am împărtășit, nu trebuie să plecăm din biserică asemenea unor oameni care nu au primit nimic. Suntem chemați să purtăm în lume pacea, bunătatea și iubirea lui Hristos.

Pâinea primită trebuie transformată în milostenie. Iertarea primită trebuie transformată în iertare oferită aproapelui. Iubirea primită trebuie împărțită celor singuri, bolnavi, săraci și întristați.

Evanghelia ne arată că Hristos Se îngrijește de omul întreg, de suflet și de trup. Nu putem predica unui om flămând fără să vedem și lipsa lui materială. Dar nici nu putem reduce viața omului numai la hrană, confort și bunăstare. Omul are nevoie de pâine pentru trup, dar are nevoie și de sens, de adevăr, de iertare și de comuniune cu Dumnezeu.

De aceea, Biserica trebuie să împlinească ambele dimensiuni ale slujirii: să hrănească sufletul prin Evanghelie și prin Sfintele Taine și să aline suferința trupească prin milostenie și iubire lucrătoare.

Iubiți credincioși,

Pustiul în care mulțimile L-au urmat pe Hristos nu este numai un loc geografic. El este și chipul desprinderii de zgomotul unei lumi care vorbește neîncetat, dar care nu spune întotdeauna adevărul; care promite libertate, dar adeseori îl face pe om rob patimilor, fricii, intereselor și manipulării.

Și astăzi omul este chemat să fugă în pustiu. Nu să fugă de responsabilitate, nu să abandoneze cetatea, familia sau datoria față de aproapele, ci să se retragă pentru o vreme din duhul lumii, pentru a putea vedea limpede lumea.

Fiindcă omul care trăiește neîncetat în zgomotul lumii ajunge să nu mai distingă glasul lui Dumnezeu de glasurile care îl tulbură. Știrile se succed fără odihnă, imaginile provoacă frică, indignare sau ură, adevărul este amestecat cu minciuna, iar omul este împins să judece înainte de a cerceta, să se teamă înainte de a înțelege și să urască înainte de a se ruga.

Mass-media poate fi un mijloc de informare și de slujire a adevărului, dar poate deveni și un mijloc de înșelare atunci când selectează faptele după interese, când ascunde ceea ce nu convine, când repetă minciuna până când aceasta începe să pară adevăr și când transformă omul într-un consumator de frică, de scandal și de dezbinare.

De aceea, creștinul nu trebuie nici să creadă cu naivitate tot ceea ce i se spune, nici să vadă pretutindeni conspirații și dușmani. El este chemat la trezvie. Să cerceteze, să compare, să nu se lase purtat de primul zvon, să nu răspândească ceea ce nu poate dovedi și să nu numească adevăr ceea ce este numai bănuială.

Luminarea minții nu vine din suspiciune fără margini, ci din apropierea de Hristos. Omul luminat de rugăciune nu devine mai tulburat, mai violent sau mai disprețuitor, ci mai atent, mai liber și mai greu de înșelat.

Trăim într-o vreme în care libertatea poate fi limitată nu numai prin forță văzută, ci și prin frică, prin presiune socială, prin dependență economică, prin controlul cuvântului și prin legi care, deși poartă o formă legală, se pot îndepărta de dreptate și de adevărul despre om.

Legea este necesară pentru apărarea binelui comun, dar legea nu devine dreaptă numai pentru că a fost votată. Atunci când legea nu mai slujește demnității persoanei, familiei, credinței și libertății conștiinței, ea riscă să se transforme din ocrotitoare a omului în instrument de constrângere.

Creștinul respectă autoritatea și ordinea socială, dar nu poate așeza porunca omenească mai presus de porunca lui Dumnezeu. El nu caută răzvrătirea, însă nici nu numește binele rău și răul bine doar pentru că așa i se cere. Nu confundă legalitatea cu adevărul și nici puterea cu dreptatea.

Orice formă de dictatură începe înainte de toate în suflet: atunci când omului îi este frică să spună adevărul, când se obișnuiește cu minciuna, când acceptă nedreptatea pentru a-și păstra confortul și când preferă liniștea personală în locul responsabilității.

Dictatura nu se sprijină numai pe cei care poruncesc, ci și pe tăcerea celor care văd și nu spun, pe nepăsarea celor care știu și nu se implică, pe resemnarea celor care cred că nimic nu mai poate fi schimbat.

Și partidele, instituțiile și conducătorii poartă o mare răspundere pentru direcția în care este condusă societatea. Dar creștinul nu trebuie să arunce întreaga vină numai asupra celor de sus. Și noi răspundem atunci când nu ne informăm, când nu participăm, când nu ne exprimăm pașnic și responsabil conștiința, când votăm fără discernământ, când acceptăm compromisul și când ne retragem din viața cetății spunând că toate sunt zadarnice.

Nepăsarea noastră poate deveni consimțire. Tăcerea noastră poate fi interpretată drept aprobare. Lipsa de implicare poate lăsa locul liber celor care urmăresc numai puterea, câștigul sau controlul.

Dar implicarea creștinului nu trebuie să poarte chipul urii. Nu putem apăra adevărul prin minciună, libertatea prin violență și credința prin disprețuirea aproapelui. Nu putem lupta împotriva manipulării devenind noi înșine răspânditori de zvonuri. Nu putem denunța propaganda folosind aceeași înverșunare și aceeași lipsă de măsură.

Hristos nu ne cheamă să înlocuim o patimă cu alta, o ideologie cu alta sau o frică cu altă frică. El ne cheamă la libertatea adevărului.

De aceea avem nevoie de fuga în „deșertul” care izbăvește: Biserica și Sfânta Liturghie.

Biserica este pustiu nu pentru că ne rupe de oameni, ci pentru că ne rupe de minciuna care ne stăpânește. Este pustiu pentru că aici încetează, măcar pentru o vreme, zgomotul propagandei, al reclamelor, al conflictelor și al patimilor. Aici nu ni se cere să fim adepții unei tabere, ci mădulare ale Trupului lui Hristos.

În Sfânta Liturghie, lumea este văzută din nou în lumina lui Dumnezeu. Aici înțelegem că istoria nu se află numai în mâinile celor puternici ai zilei, ci, mai presus de toate, în mâinile lui Dumnezeu. Aici înțelegem că niciun conducător nu este veșnic, nicio ideologie nu este absolută și nicio putere pământească nu poate lua omului libertatea lăuntrică, dacă el rămâne unit cu Hristos.

În Liturghie, mintea se curăță de imaginile și cuvintele care o asaltează. Evanghelia ne învață să judecăm lumea nu după interesele celor puternici, ci după adevărul lui Hristos. Rugăciunea ne eliberează de panică. Pocăința ne ferește să arătăm numai păcatele altora, uitând de propriile noastre păcate. Sfânta Împărtășanie ne unește cu Hristos și ne dă puterea de a rămâne oameni liberi chiar într-o lume a presiunii și a înșelării.

În pustiu, mulțimile s-au îndepărtat de cetăți pentru a-L găsi pe Hristos. În Biserică, noi ne îndepărtăm pentru o vreme de duhul lumii pentru a redescoperi lumea așa cum a creat-o Dumnezeu și pentru a ne întoarce în ea cu mintea luminată.

Nu fugim în biserică pentru a ne ascunde de realitate, ci pentru a vedea realitatea mai adânc. Nu venim la Liturghie pentru a uita nedreptatea, ci pentru a primi puterea de a nu deveni asemenea celor nedrepti. Nu ne rugăm pentru a fi scutiți de responsabilitate, ci pentru a dobândi curajul de a o împlini.

Cel care iese din biserică după ce s-a întâlnit cu Hristos trebuie să privească lumea cu alți ochi. Să vadă suferința pe care ceilalți o ascund. Să recunoască minciuna chiar atunci când este împodobită în cuvinte frumoase. Să apere demnitatea omului. Să nu se teamă să mărturisească adevărul, dar să o facă fără ură, fără batjocură și fără dorință de răzbunare.

Mai-marii zilei pot ascunde anumite lucruri, pot prezenta selectiv realitatea și pot încerca să modeleze conștiințele oamenilor. Dar există și lucruri ascunse pe care numai Dumnezeu le poate descoperi: propriile noastre patimi, egoismul, lașitatea, judecarea aproapelui și dorința de a găsi întotdeauna vinovați în afara noastră.

De aceea, adevărata vedere duhovnicească începe cu pocăința. Cel ce nu își vede propriul păcat nu poate vedea limpede nici păcatul lumii. Iar cel ce nu se lasă vindecă de Hristos poate ajunge să lupte cu răul din jur folosind același rău în inima sa.

„Deșertul” Bisericii ne izbăvește tocmai pentru că ne așază înaintea adevărului întreg: adevărul despre Dumnezeu, despre lume și despre noi înșine.

Aici învățăm că libertatea nu înseamnă să facem orice, ci să nu fim robi păcatului, fricii și minciunii. Aici învățăm că adevărul nu este ceea ce repetă cei mai mulți, nici ceea ce hotărăsc cei mai puternici, ci ceea ce rămâne în acord cu Hristos, Care spune: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”.

Iubiți credincioși,

Să venim, aşadar, cât mai des în acest pustiu binecuvântat al Bisericii. Să lăsăm pentru o vreme telefoanele, fluxul neîncetat de informații, disputele și înverșunarea. Să ascultăm Evanghelia, să ne mărturisim păcatele, să ne rugăm pentru cei care ne conduc, dar și pentru cei nedreptățiți, pentru cei înșelați, pentru cei înfricoșați și pentru cei care răspândesc minciuna.

Să cerem de la Dumnezeu nu numai să ne descopere ce se ascunde în lume, ci și să ne arate ce se ascunde în inimile noastre. Să ne dăruiască minte limpede, conștiință trează, curaj fără violență și mărturisire fără ură.

Iar după ce am primit hrana cea duhovnicească, să ne întoarcem în lume nu ca oameni speriați, nici ca oameni învrăjbiți, ci ca mărturisitori ai adevărului, ai libertății și ai iubirii lui Hristos.

Căci numai acela care L-a găsit pe Hristos în pustiu poate regăsi lumea fără să fie înghițit de duhul ei. Numai acela care s-a hrănit la masa Sfintei Liturghii poate discerne între hrană și otravă, între adevăr și înșelare, între libertate și robie.

Și numai acela care rămâne unit cu Hristos poate trăi în mijlocul unei lumi tulburate fără să-și piardă pacea, credința și libertatea sufletului.

Să ne întrebăm astăzi: ***după ce hrană flămânzim?***

Lumea ne oferă multe feluri de hrană care nu satură sufletul: avere, slavă, plăcere, distracție, putere și laudă omenească. Omul consumă tot mai mult și rămâne tot mai gol. Aleargă după lucruri și simte că nu are destul. Caută împlinire în cele trecătoare și rămâne flămând.

Numai Hristos poate sătura foamea adâncă a inimii omului. Numai El ne poate dărui pacea pe care lumea nu o poate da. Numai El este Pâinea vieții.

Să venim, aşadar, la Sfânta Liturghie nu ca la o simplă obligație, ci ca la masa la care Hristos ne cheamă și ne hrănește. Să ne pregătim prin credință, pocăință, rugăciune, post, spovedanie și împăcare cu semenii, pentru a ne apropia cu vrednicie de Sfântul Potir.

Să nu uităm cuvântul Domnului către apostoli: „Dați-le voi să mănânce!” Acest cuvânt ni se adresează și nouă. Fiecare om are ceva de oferit: o pâine, un cuvânt bun, o rugăciune, o mângâiere, o vizită făcută unui bolnav, o faptă de milostenie.

Darurile noastre pot părea puține, asemenea celor cinci pâini și celor doi pești. Dacă le păstrăm numai pentru noi, ele rămân puține. Dacă le punem în mâinile lui Hristos, El le binecuvântează și le înmulțește.

Să ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Pâinea cea vie coborâtă din cer, să ne hrănească sufletele, să ne întărească în iubire, să păstreze unitatea Bisericii Sale și să ne ajute să devenim, asemenea apostolilor, slujitori ai darurilor Sale și împărțitori ai iubirii Sale în lume.

Amin.